

УДК 111

Фатюха Н.Г.

канд. економ. наук, доцент НУ «Запорізька політехніка»

ОЦІНКА СТАНУ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ В ДОХОДАХ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ ЗА СІЧЕНЬ-ГРУДЕНЬ 2020- 2022РР.

Бюджет є головним фондом фінансових ресурсів держави та адміністративно-територіальних одиниць по всій країні. Своєчасне і повне формування доходів бюджету, визначальне місце у складі яких належить податковим надходженням, набуває особливо важливого значення у контексті забезпечення фінансування завдань і функцій, які здійснюють органи державної влади та місцевого самоврядування [1].

Податковими надходженнями визнаються встановлені законами України про оподаткування загальнодержавні податки і збори та місцеві податки і збори [2].

Динаміку надходження прямих та непрямих податків до Державного бюджету України за січень-грудень 2020-2022рр. представлено у табл.1. Дані таблиці розраховані на основі [3].

За даними табл.1 слід відмітити тенденцію зростання доходів Державного бюджету України. Податкові надходження за січень-грудень 2020-2021 роки зростали, проте у січні-грудні 2022р. в порівнянні аналогічним періодом минулого року скоротилися на 14,2%.

Серед податків тенденцію росту мали тільки податок та збір на доходи фізичних осіб та інші податки, і це становить відповідно на 7,8% та на 6,9%. Найбільше падіння відбулося за такими податками: акцизний збір та ввізне мито (відповідно на 37,0 та на 36,9%). Таке скорочення податкових надходжень обумовлене скороченням або припиненням економічної діяльності суб'єктів господарювання України внаслідок воєнних дій.

Таблиця 1 - Динаміка податкових надходжень до Державного бюджету України за січень-грудень 2020-2022р.

Види	Податки	Обсяг, млрд.грн.			Структура, %			Темп росту (2022/ 2021), %
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	
Доходи, у т.ч.		1076,0	1296,9	1787,4	100,0	100,0	100,0	137,8

Усього податкових надходжень		851,1	1107,1	949,8	79,1	85,4	53,1	85,8
Непрямі податки	ПДВ	400,6	536,5	467,0	37,2	41,4	26,1	87,0
	Акцизний податок	138,3	162,5	102,4	12,9	12,5	5,7	63,0
	Ввізне мито	30,2	36,9	23,3	2,8	2,9	1,3	63,1
Прямі податки	Податок та збір на доходи фіз.осіб	117,3	137,6	148,4	10,9	10,6	8,3	107,8
	Податок на прибуток підприємств	108,7	147,8	117,0	10,1	11,4	6,6	79,2
	Інші податки	56,0	85,8	91,7	5,2	6,6	5,1	106,9

Структуру податкових надходжень Державного бюджету України наведено на рис. 2.

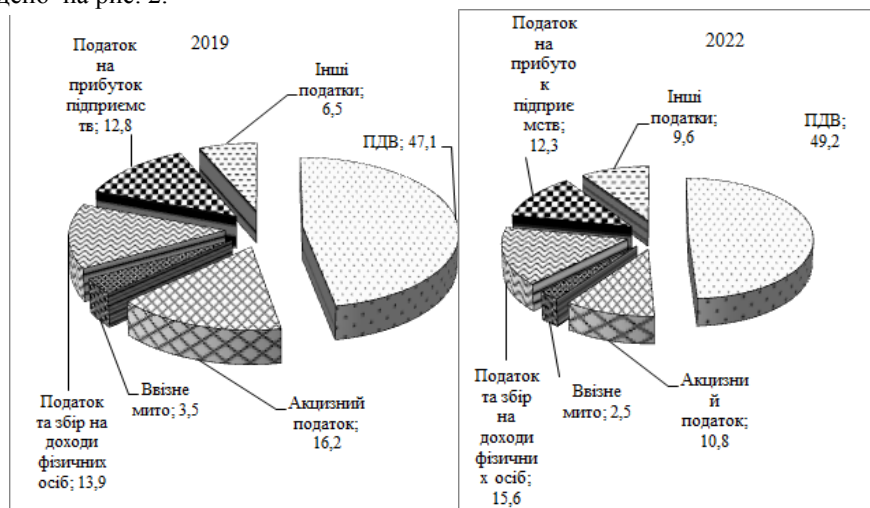


Рис. 2 Структура податкових надходжень Державного бюджету України, %

Найбільша питома вага в структурі податкових надходжень Державного бюджету України належить ПДВ (49,2% у 2022 році), що на 2,1 в.п. більше в порівнянні з 2019 роком і свідчить про значну фіскальну роль в податкових надходженнях. Друге місце займає податок та збір на доходи фізичних осіб і це складає 15,6% у 2022 році в проти 13,9% у 2019 році (ріст на 1,7 в.п.). Це пов'язано із зростанням відрахувань із заробітних плат військовослужбовців, легалізації найманої праці та детенізації заробітної плати. Третє місце в структурі надходжень належить податку на прибуток підприємств (12,3%), проте в порівнянні з 2019 роком він знизився на 0,6 п.п. Інші податки зросли на 3,1 в.п. Акцизний податок та ввізне мито знизилися відповідно на 5,4 та на 1,0 в.п. в порівнянні з 2019 роком.

Таким чином, для зростання податкових надходжень необхідно припинення військових дій, відновлення як виробничого, так і трудового потенціалу країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Тимошенко М. В. Роль податків в процесі формування та виконання державного бюджету України. Ефективна економіка. 2020. № 11. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8340> (дата звернення: 07.02.2023). DOI: 10.32702/2307-2105-2020.11.64

2. Бюджетний кодекс України : ВР України від 8 липня 2010 року № 2456-VI2456-V. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.

3. Показники виконання Державного бюджету України за січень–грудень 2020-2022 роки. Міністерство фінансів України. Режим доступу: https://mof.gov.ua/uk/budget_2022-538 (дата звернення: 07.02. 2023).